

DEDEMİN HOCASININ MEKTUBU*

Eüzü bi'llâhi mine's-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

أَوَّلُ الْعِبَادَةِ الصَّمْتُ

(هناد عن الحسن مرسل)

(Evvelü'l-ibâdeti es-samtü) Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

“—Mefhar-i mevcûdât Muhammed Mustafâ râ salevât!” [Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

“—Seyyidü's-sâdât Muhammed Mustafâ râ salevât!” [Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

“—Habîb-i Hüdâ Muhammed Mustafâ râ salevât!

[Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. İbadetin Başı Susmaktır

Size bugün dersiniz olarak şukâğdı gösteriyorum. Çok eskimiş bir kağıttır. Bu kâğıt dedemin hocası olan Hoca Nasrullah Efendi ismindeki bir zatın, Bursa’da hoca imiş. Her ne gibi hatası olduysa, onu Sultan Hamid Akkâ’ya sürmüş. Akkâ’dan — dedemle olan münasebetinden dolayı— sık sık mektuplar yolluyormuş. Bu mektuplar mahfuz idi ama kaybola kaybola bir tanesi kalmış elimde. Onu da kopya ettim de bir kitabın kenarına; kaybolursa hiç olmazsa içindeki nasihatlar yadigâr olsun diyerekten.

İçindeki nasihatlar hoşuma gitti, onları siz kardeşlerime de duyurmak isteyeceğim. Yani insan nereye giderse gitsin, mülk Allah’ındır. Allah’ın mülkünde vazifesini yapmakla mükelleftir. Allah’ın mülkünde onun suyunu içiyor, onun havasını alıyor, onun nimetlerini yiyor, onun verdiği ömrü idame ettiriyor. Burada bu hayatı bağışlayanın, verenin emrettiği vazifeleri yapmak insanın vazifesidir. Yapana mü’min diyorlar, yapmayana kâfir diyorlar. Aradaki fark bu.

Şimdi mektubu size aynen okuyacağım. Şöyle yazıyor:

Bu mektup Akkâ'dan. Rüşdiye hocasının çok kitabı var. Lâzım olan kitabı alıp mütalaa ediyorum. *Camîu's-Sağîr* adlı hadiskitabını şerhi ile beraber burada mütalaa ettim. Bursa'da iken de bu kitabı mütalaa etmiştim. Bazı hadis-i şerifleri yazdım, mü'minlere menfaat olsun diye.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

Kàle rasûlü'llâhi SAS: Hennâd, Hasan-ı Basrî Rh.A'ten rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

أَوَّلُ الْعِبَادَةِ الصَّمْتُ

(هناد عن الحسن مرسل)

(*Evvelü'l-ibâdeti es-samtü*) “İbadetin başı sükûttur.” Nasihatının baş sözü:

“—İbadetin başı sükûttur!” diyor.

İki şey koymuş: *Lisânen* ve *kalben*. Lisânen sükut ettiği gibi, kalbinin de sükun üzerine olması lazım! Çünkü insan bir dış ve bir içten mürekkep... İnsanın insanlığı bu dış ile için birleşmesinden oluyor.

¹ Hennâd, *Zühd*, c.II, s.546, no:1130; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten.

Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VI, s.5, no:3034; Süfyân-ı Sevrî Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.350, no:6885; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XI, s.287, no:44930.

Bu dış kısmına bize göre müslümanlık diyoruz. Namaz, oruç, zekat, hac... Bunlar müslümanlığı dış kısmıdır. Bunlarla insanı anlarız ki bu müslümandır, bu değildir.

İman da iç kısımdır. Allah'a, Rasullerine, ahirete, kitaplarına, öldükten sonra dirilmeye müteallik olan kısımlara iç kısmı diyorlar. Bu iki kısmın birleşmesinden ortaya mü'min çıkıyor veyahut müslüman çıkıyor.

Şimdi bu mü'min ve müslimin ilk vazifesi ibadet edecek ya, bu ibadetin ilk vazifesi diline hâkim olmak, diline sahip olmak... Diline sahip olamamaktan ne çıkar?

Allah-u Teâlâ bize bir hayat vermiştir. Bu hayat aldığımız nefeslerle kaimdir. Bu nefesleri alamazsak yaşayamayız. Yemek içmek gibi bu nefesler de bizim gıdamızdır. Nasıl ki bu nefeslerle yaşamaktayız, bunları da Allah-u Teâlâ bize, "Bana ibadet etsinler!" diye vermiştir.

Bu havayı aldıkça, yaşamaktaki olan halimizi laflarla geçirirsek, bu iç kısım muattal kalır. Vazifesi olan Allah-u Teâlâ'yı zikri yapamaz. Çünkü diliyle meşgul. Diliyle meşgul olunca, bedeniyle de meşgul olur insan. Dilin başka, için başka olsun; o zor, o nadirattandır. Dil ne ile meşgulse, iç de onunla meşguldür. Çünkü dil için tercümanıdır. İçi ne ise dil de odur. Binâen aleyh, dil boş laflarla kaçırıyor ömrünü, bitiriyor, zayi ediyor. Binâen aleyh, asıl lazım olan iç kısmın ibadetini anla ki mümkün değil olmaz.

Dili konuşan insanın içi konuşamaz. İçindeki ne ise dili de onu söylüyor. Çünkü kap daima içindekini boşaltır. Bir kaba su koyduysanız, su dökülür. Sirke koyduysanız, sirke dökülür. Bal koyduysanız, bal dökülür. Öyle değil mi?.. Binâen aleyh içte ne varsa, dil onu dökecektir. İçte Allah varsa, dil Allah'ı zikreder. Söylemeye, konuşmaya vakit bulamaz, utanır.

Sözden maksat, boş ve faidesiz söz. Boş ve faidesiz sözü söylemekten insan sakınır, kaçınır ki içinin zikrinin alametidir. İçi zâkir olan insanın dili de zâkir olur, Allah'la meşgul olur. Öyleyse ilk ibadet sükûttur. Niçin? Gönlün Allah desin dursun.

Bu iki türlü demiş; hem lisânen, hem kalben. Kalp, malum ya vesvese dediğimiz birçok kuruntularla meşgul olur durur. Kendi kendine dilin sakindir ama içinden ne pazarlıklar yapar. Bu da boş... Çünkü senin kalbin Allah diyecek. Allah demekle meşgul olacak. Sen onu bırakıyorsun, kâinatı ölçmeye kalkıyorsun, şunu yapmaya kalkıyorsun, doluyu boşa koyuyorsun, boşu doluya koyuyorsun. Ömrünü boş şeylerle geçiriyorsun.

E bu da ha dil boş geçirmiş, ha iç boş geçirmiş. Bu da la..k. Bunu öğretmek ve anlatmak çok zordur. Söylemek kolaydır da anlatmak ve buna sahip olabilmesi insanın; çok büyük mücadeleye vakıftır, az mücadeleyle olmaz. Bir kere bunda muhit, ikincisi kabiliyet, istîdat şarttır. Muhitin, geveze bir muhitteysen, emsalin geveze insanlarsa... Böyle bol bol konuşan insanlar...

Sen de onlar gibi bol bol konuşmaya mecbur kalırsın.

Bir de küçüklükten beri yetişiş tarzı vardır insanların, aile terbiyesi deriz buna. O aile terbiyesinde nasıl aldıysa terbiyeyi, o terbiyeyi görürsün insanda. O terbiye iyi değilmiş, bunu atayım da bunun yenisini bulayım diye değiştirebilenler pek nadirattandır. O aldığı terbiye ile gider.

Onun için büyüklerin, büyük insanların evlatları da büyük kimseler olur. Aldıkları terbiyeler sayesinde. Alamıyorlarsa çok nadirattandır. Bakın şimdi Türkçesini de yazmış altına:

“—Evvelâ lisanı malayani, fena, bâtıl ve yaramaz şeylerden sükût eder. Kalbini envai şirk-i hafi, haset, kibir ve cümle mezmûmatlardan ne kadar mezmun kötü şeyler varsa, hepsinden uzak tutar. Sonra ibadete meşgul olur.

Zira ki lisan ve kalp yaramazlardan sükût ve tâhir olmasa, ibadeti zayıftır. İbadetten lazım gelen feyzi alamaz.”

Şimdi burada bunu izah için demiş ki:

b.Kötü Ahlâk Ameli Bozar

Taberânî, Abdullah ibn-i Abbas RA’dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

² Taberânî, *Mucemü’l-Kebîr*, c.X, s.318, no:10777; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VI, s.247, no:8036; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.II, s.200, no:2991; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.VIII, s.54. no:12690; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VI, s.247, no:8036; Ebü’ş-Şeyh, *Emsâl*

الْخُلُقُ السُّوُّ يُفْسِدُ الْعَمَلَ كَمَا يُفْسِدُ الْخَلُّ الْعَسَلَ

(طب. عن ابن عباس)

RE. 205/11 (*El-hulüku's-sûü yufsidü'l-amel, kemâ yüfsidü'l- hallü'l-asel.*)

(*El-hulüku's-sûü yufsidü'l-amel*) “Kötü ahlâk, ameli ifsad eder, bozar; (*kemâ yüfsidü'l-hallü'l-asel*) sirkenin balı bozduğu gibi.”

Şurada onu da şöyle tercüme etmiş:

“—Dilde ve kalpte sıfat-ı mezmume, cem’i amâli iptal eder, mahveder. Muhtasarca size sıfat-ı mezmûmeyi beyan edeyim, inşâallah görüşürsek.” demiş.

Tabii Akkâ’da o, “Bir affa uğrar da Bursa’ya dönebilirim, o zaman anlatırım!” demiş ama, affa uğramamış,

Sıfat-ı mezmûme kısa olarak diyor ki: Dilde ve kalpte olan hilaf-ı sünnet ve bid’at olan şeylere derler. Sünnetin hilafında bid’at olan şeylere derler.

Burada hilaf-ı sünnet deyince aklıma bir şey geldi: Hz. Ömer’in devrinde Mısır’daki İskenderiye muhasara edilmiş. Adı da kumandanın Abdullah

fi'l-Hadîs, c.I, s.113, no:252; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.VII, s.281, no:40618; Ukaylî, *Duafâ*, c.IX, s.11, no:2074; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.III, s.51; Ebû Hüreyre RA’dan.

Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.255, no:799; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XLI, s.293, no:8271; İbn-i Ömer RA’dan.

Temâmü’r-Râzî, *Fevâid*, c.I, s.300, no:301; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

olsa gerek. Ama muhasara uzamış, bir türlü teslim olmuyor kale. Kumandan aciz kalmış, Hz. Ömer'e haber göndermiş. demiş ki:

“—Kale’yi alamıyoruz. Kale muhasara altında, fakat bir türlü teslim alamıyoruz.”

Hız. Ömer tahkikat yapmış askerden:

“—Neden kaleyi zapt edemiyorsunuz siz? Siz müslüman değil misiniz? Namazlarınızda ihmal mi yaptınız?”

“—Hayır efendim!”

“—Oruçlarınızda?”

“—Hayır efendim!”

“—Gece namazlarınızda?”

“—Hayır efendim!”

“—E neyiniz eksik, neyi yapmıyorsunuz?”

“—Misvakımız yok efendim!”

“—Misvak kullanıyor musunuz?” demiş.

“—Hayır, misvaklarımız bitti.” demiş.

“—Hah! Bu sünnet-i seniyyeyi ihmalinizdendir muvaffak olamayışınız.” demiş.

Hemen develere yüklemiş misvakları, yollamış. Misvaklar gitmiş, askerler kullanmaya başlamışlar. Ertesi gün hücumla geçmişler, daha hücum başlarken beyaz bayraklar çekilmiş.

Talihe bak! Sünnet-i seniyye deyip geçme. Rasûl-i Ekrem'i Allah nümüne yollamıştır dünyaya:

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

(الانبیاء: ۱۰۷)

(*Ve mâ erselnâke illâ rahmeten li'l-âlemîn*)
“Rasûlüm, biz seni ancak alemlere rahmet olarak gönderdik.” (Enbiyâ, 21/107) buyurmuştur.

Alemlere rahmet olanın bütün varlığı insanlar için nümune olmadıkça, insanlar onun yolunda yürüyemezler. Hatta şeytan-ı aleyhi'l-la'ne bu ayet-i kerime nâzil olunca;

“—Yâ Rabbi, ben de alemlerdenim. O rahmetten ben de isterim!” demiş.

O güne kadar şeytan-ı aleyhi'l-la'ne bir müvekkel melek tarafından dövülmüş. Rasûl-i Ekrem'e bu ayet ininceye kadar bir sabah dövülüyor, yirmi dört saat onun tesiri altında muazzeb oluyor. Ertesi gün tekrar...

Şimdi bu (*rahmeten li'l-âlemîn*) ayet-i kerimesini duyunca o mel'un, demiş:

“—Yâ Rabbi, o alemlerden bir tanesi de benim işte. Alemin dışında değilim. Ben de o rahmetten nasibimi isterim!” demiş.

Binâen aleyh, o nasibi hürmetine o sopadan kurtulmuş.

Biz ki o Allah-u Teâlâ'nın kulu ve o Rasûlüllah SAS'in ümmetiyiz. Onun sünnetine yapıştığımız takdirde ne olur sen düşün onu... Onun için mü'minler melâikeden, bir diğer hadiste de melâike-i mukarrabînden efdaldir.

Niçin? Melekler yaratıldığı sıfat üzerindedir, başka şey bilemez. Ama insan birçok şeylerin, baskılar altında, çeşitli düşmanlarla boğuşarak tan Allah'tan ayrılmayan ve Rasûlüllah'a sımsıkı

yapışan mü'min; Rasûlüllah nasıl Mi'rac yaptıysa, nasıl Allah'a hiçbir melek yanaşamamıştır; ne Cebrâil, ne Mikâil... Fakat Rasûl-i Ekrem nasıl Allah-u Teâlâ ile (*kàbe kavseyni ev ednâ*) olduysa, onun ümmeti de bu şerefe naildir. Onu ayaklar altına alan insan, bak ne kadar büyük ziyan içindedir.

Onun için ne güzel bir nasihat yapmış. Allah razı olsun, makamı da cennet olsun...

c.Allah'a Kullarının En Sevgilisi

Bir hadis daha zikrediyor: Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:

إِنَّ أَحَبَّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَيَّ اللَّهُ أَنْصَحُهُمْ لِعِبَادِهِ

(عبد الل في زوائد الزهد عن الحسن مرسل)

(*Inne ehabbe ibâda'llâhi illa'llâhi, ensahuhüm li-ibâdihî.*) (*Inne ehabbe ibâda'llâhi illa'llâhi*) “Allah-u Teâlâ'ya kullarının en sevgilisi, (*ensahuhüm li-ibâdihî*) Allah'ın kullarına nasihat eden insandır.”

Allah'ın kullarına nasihat eden insan, Allah-u Teâlâ'nın en sevgili kuludur. Öyleyse bugünkü dünya ilimlerinin içinde en mümtaz ilim, Allah'ın ilmidir, din ilmidir. Çünkü nasihat ne ile olacak? Din ile olur. Dinini bilmezsen nasihat edebilir misin? evvela dinini öğreneceksin, sonra da başkalarına öğretmeye çalışacaksın.

Öyleyse Allah-u Teâlâ'nın sevgili kulu olabilmeye mazhariyyet, onun dinini bilip, diğer insanlara öğretebilmeye gücü yettiği kadar çalışabilmek, en sevgili kulu olmasına işarettir buyurmuş.

Ama diyor ki:

“—Söz herkese söylenmez. Sözü kabul edecek insana söylersin. Kabul edileceğini bilmeyince, onu söylemek insanın kendine zararlıdır.

Mesela şimdi içkiden bahsetsen, rakıcılar darılır. Hırsızlıktan bahsetsen, hırsızlar darılır, dinlemezler. Kumardan bahsetsen, kumarcılar darılır. Faizden bahsetsen, tüccarlar darılır, bankacılar darılır. Öyle şey mi olur diye. Plajdan bahsetsen, yeni nesil istemez. Danstan, balodan bahsetsen gene istemez. Demek ki bunları yerinde söylemeniz lazım. Fırsat buldukça söylemekten kaçınmamak lâzım!

“—En büyük selâmet duadır. Selâmet duadadır. Musibet ve belâ nefse terbiyedir. Ahirette çok sevabı vardır. Dertler ve belâlar, Cennette nice nice nimetlere mazhariyetine vesile olur demiş. Bu dertlerden, belâlardan kurtulmanın yegâne çaresi de duadır.” demiş.

Çünkü dertleri, belaları Allah-u Teâlâ sevgili kullarına verir ki o kullar benim yolumdan ayrılmasınlar. Dünyaya meyil ve muhabbetleri artıp da beni unutmasınlar diyerek bazı musibetleri ve belaları verir ki kendi yoluna çevrilmeleri için. Onun için demiş ki:

“—Bunlar insanların ahirete ve cennete muhabbetine ve firarına sebeptir. Allah’a kaçar. Belâ ve musibet olmasa nefis kibir, ucub, hubb-u dünyaya ikbal eder ve bu suretle de merdud olur.”

Cümle enbiya ve sâlihler, bela ve musibet ile terbiye olmuşlardır. Onun için Bursa'daki Üftade Hz.'nin bir kitabında okumuştum:

“—Bir musibet, bin nasihattan evlâdır.” diyor.

Bir musibetin sevabı, bin ref'-i derecata vesiledir. Yani ne kadar ibadet etsen, o dereceye erişemezsin; o musibete, o belaya sabrının neticesinde aldığın mükafattan dolayı.

Cenâb-ı Hak, her bir şeyi bir şeye sebep kılmıştır. Nefis, kâfirdir. O nefis, belâlar ve musibetler görmese, dünyadan ahirete ikbal etmez. Nefis hadd-i zatında münkirdir; ancak musibet ve belâları görünce, Allah'a doğru dönmeye başlar. Mevla'ya tevazu, inkisar ve tezellül etmez.

Niyazi'den bir şey koymuş. Diyor ki Niyazi merhum:

*Derman arardım derdime,
Derdim bana derman imiş.*

Çok derin manalara havidir bu kadarcık söz. Gene bunun altına bir şey daha yazmış.

d.Belâyı Nimet Bilmek

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

لَيْسَ بِمُؤْمِنٍ مُّسْتَكْمِلٍ الْإِيمَانِ مَنْ لَمْ يَعُدَّ الْبَلَاءَ
نِعْمَةً وَالرِّخَاءَ مُصِيبَةً

(طب. عن ابن عباس)

³ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.32, no:10949; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.407, no:5241; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.280, no:346; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.250, no:7596; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVIII, s.261, no:19354.

(*Leyse bi-mü'minin müstekmili'l-îmâni, men lem yeudde'l-belâe ni'meten, ve'r-rehâe musîbeten.*)

(*Leyse bi-mü'minin müstekmili'l-îmâni*) “Mü'min imanında hiçbir zaman kemâli bulamaz; (*men lem yeudde'l-belâe ni'meten, ve'r-rehâe musîbeten*) belâyı nimet, rahatı da musibet bilmedikçe...”

Çünkü buyrulmuş ki:⁴

أَشَدُّ النَّاسِ بَلَاءً الْأَنْبِيَاءُ

(حم. خ. ه. ت. عن سعد)

(*Eşeddü'n-nâsi belâen el-enbiyâü*) “Belâ bakımından insanların en şiddetlisi peygamberlerdir. En büyük belâyı Allah-u Teâlâ, enbiyalara vermiştir.”

Adem AS'dan aşağı doğru boyuna gelmiştir. Her peygamberin çektiği ızdırab hesaba gelmez. En nihayet bizim Peygamberimiz'in hali mâlûm...

Fakat yine altında buyurmuş:

لَا يَنْفَعُ الْبَلَاءُ بِفَاجِرٍ

(*Lâ yenfau'l-belâu bi-facir*) “Belâ imansızlara fayda vermez.”

Belânın faydası, mü'minleredir. Mü'min olmayan insanlara gelen belâ ve musibetler; dünya-

⁴ Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.386, no:5463; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.205, no:1159; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.191, no:1834; Sa'd ibn-i Ebî Vakkas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.326, no:6778; *Câmiü's-Sağîr*, c.I, s.81, no:1054; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.IV, s.420, no:3468.

daki cezalarıdır. Allah onlara dünyada da cezalarını çektiriyor demek. Çünkü Mevlâ'yı ikbal etmez. Kadere de razı olmaz ve terbiye de olmazlar. Ne çeşit afat görürse görsün, daha inadı artar, daha küfrü artar.

e. Belâların Sebebi

Taberânî ve Hâkim, İyas ibn-i Ebî Fâtıma ed-Dâmirî'den rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

إِنَّ اللَّهَ لَيَبْتَلِي الْمُؤْمِنَ الْبَلَاءَ وَمَا يَبْتَلِي بِهِ إِلَّا
لِكِرَامَتِهِ عَلَيْهِ

(طب. ك. فى الكنى عن عبد الل بن إياس بن أبى فاطمة الضمرى عن أبیه عن جدہ)

(*Inna'llàhe leyebteliye'l-mü'mine'l-belâe ve mâ yebtelîhi bihî illâ li-kerâmetihî*) Allah-u Teâlâ'nın mü'mine verdiği ibtila, onu sevdiğinden ve onun kerametinden naşidir. Belası, onu sevdiğinden ve ona kerametinden naşi.

Bir kere daha söylemiştim ama gene yeri geldi:

Cenâb-ı Hakk'ın bir evliyası ahirete göçüyor. O gün canı bir süt istemiş, yüreği yanmış en son. Sütü içeceği vakit Cenâb-ı Hak bir melek yollamış:

⁵ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.323, no:813; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.13, no:3744; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.II, s.175; İbn-i Ebî Şeybe, *Müsned*, c.II, s.272, no:639; İyas ibn-i Ebî Fâtıma ed-Dâmirî babasından, o da dedesinden.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.333, no:6808; *Câmiü's-Sağîr*, c.I, s.149, no:1791; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VIII, s.168, no:7048.

“–Sütü döktür, içmesin!” demiş.

O adamcağz o sütü içmeden ahirete gitmiş. Tabii bir teessürü var. O teessürler derece veriyor insana...

Sonra gene bir kâfir de ölüyormuş, onun da canı bir balık istemiş. O balık da o denizde yokmuş. Cenâb-ı Hak emretmiş, o balığı başka denizden tutturup o adama yedirtmiş.

Melek şaşırılmış:

“–Yâ Rabbi, şaştım bu işe! O senin velî kulundu, bir sütü bile içirmedin. O düşmanın olan kâfire de bulunmayan balığı buldurdun ve yedirdin?

Cenâb-ı Hak buyurmuş ki:

“–O kulumun cennette erişemediği bir yeri vardı, bir derecesi vardı, yaptığı ibadetler kâfi gelmedi o dereceye ulaşmasına... O dereceyi ona vermek istiyordum. O üstün dereceyi vermek için, ona o sütü içirmedim. Seviyorum onu çünkü. Öteki kâfirin de cehennemde bir çukuru daha vardı, giremiyordu o çukura. O çukura girsin diyerek, onun o arzusu yerine geldi. Yâni nimetler kâfirler için azaptır.

Ve burada bir şey daha yazmış:

“–Allah-u Teâlâ mü'min kulunu korur, babaların evlatlarını koruduğu gibi.” demiş. Bir rivayette de, “Sizin hastalarınızı koruduğunuz gibi.” demiş,

Bak burada babalar evlatlarını nasıl korurlarsa, Allah-u Teâlâ da mü'min kullarını öyle korur da onun için o belâları onlara vermesi, onları koruduğundan dolayıdır.

Bazen baba evladını döver. Sevmediği için diyebilir misin? Tekdir eder, darılır, şöyle der, böyle der. Sevmediğinden değildir. Daha iyi olması için yapar onu.

Allah-u Teâlâ da bize o ibtilâları verir ki, bizim kemâle doğru yükselmemiz, hakiki müslümanların arasına girmemiz içindir.

Burada *Hikem-i Atâiyye* denilen bir kitap vardır. O kitaptan bazı müslüman kimselere lâzım olacak sözleri yazmış. Diyor ki:

“—Nefisten, şeytandan, dünya muhabbetinden kimse kurtulmaz. Zira ki dünyada halk içinde rüsvay ve bî hürmet ve bî itibar olmayınca... Dünyada hürmet ve şöhreti olsa, nefis ve şeytandan, hubb-u dünyadan kurtulmak asla mümkün olmaz.”

Ne vakit insan bî hürmet ve bî itibar olsa, uzlet ve halvet edip bir şeye karışmasa, o zaman Allah'a ikbal eder. Nefis, şeytan ve dünya onu aldatamaz, hile ve iğvâ edemez. Hürmet ve şöhret ile muhabbet ve ma'rifetullah bir kalpte cem olmaz. Buna dikkat etmenizi rica ederim:

“—Başkalarından hürmet beklemek ve kendisinin şöhret sahibi olmasını istemek ile Allah-u Teâlâ'yı sevmek ve ma'rifet-i ilâhiyye bir kalpte cem olmaz! Su ile ateşin bir yerde cem olmadığı gibi. Su ile ateşi bir

verde tutmak nasıl mümkün değilse, hürmet ve şöhret ile Allah sevgisinin bir arada olmayacağını insanların bilmesi gerekir.”

Burada biraz daha zikretmiş ki:

“—Dünyadan çok sakının ve korkun! Çünkü dünya Hârut ve Mârut denilen o iki meleğin yaptığı sihirlerden daha sâhirdir. Cadıdır yani, aldatır insanı, aldatıcı bir şeydir. Fakat hepimiz işte bugün nasıl aldaniyorsak, gözümüzün önündedir.

Diyor ki orada:

“Allah-u Teâlâ sevgili kullarının kalplerine bir takım ilhamlar yapar, esrarlar verir. Eğer o Allah-u Teâlâ'nın o kuluna verdiği esrar ve ilhamları o adam söylerse:

‘—Yarın böyle olacak, filan günü böyle olacak.’

İçine gelen esrara itimadı var, söylüyor. Hepsi de aynı çıkıyor, dediği gün dediği oluyor. Esrar neyse, ilhamlar neyse gönlüne doğan; onları söylüyor, onlar da aynen tahakkuk ediyor. Tahakkuk etse, ilhamların cümlesi zuhur etse, hilaf çıkmasa o veli Firavun ve Nemrut gibi kibri ucba, mekr u gurura, hürmet ve şöhrete giriftar olmuştur.”

Bunlar güzel sözlerdir, belki hazmedemeyiz. Hazmedemeyiz ama hazmedemeyişimiz mide-mizin zafiyetindedir. Bu hakikattir. “Eğer bir veliyi Allah seviyorsa, kalbine düşen ilhamlardan bazısı zuhur etmez. Filan gün böyle olacak der, olmaz. Ha yalancı derler, beceremedi, bile-

medi derler. Zuhur etmedi... Bunun zuhur etme-
yişi, (*beyne'l-havf ve'r-recâ*)'da olup Mevlânın
kapısına mülazim olup, uzlet ve halvet edip,
nas içerisinde şöhret ve hürmet ihtiyat etme-
mesi sebebiyledir. Allah-u Teâlâ onu koruyor,
şöhrete meydan vermiyor, sevdiğinden dolayı.

Yine Hikem-i Ataiyye'de diyor ki:

Bazı adem, Hızır AS'ı aşikare görür, eski görenler
gibi. Bugün de görenler oluyor bahtiyarlar
arasında. O adamı Hızır AS terbiye eder. Musa
AS ile Hızır AS arasındaki hikâyeye malum. Ve
kimi adam ruhaniyet ile terbiye olur. Kimisi de
rü'ya-yı sadıka ile terbiye olur. Bazısı da üstaz
ile terbiye olur.

Bu ahlâklar Allah-u Teâlâ'dandır. Ahlâkları Allah
sevdiği insanlara verir. İyi ahlâkı, iyi insanlara
verir. Bizdeki ahlâkların iyi olmamasının yegâne
sebebi, Allah-u Teâlâ'nın bizi sevmeyişinin
alâmetidir. Eğer Allah-u Teâlâ bizi sevse, bizde
hep iyi ahlâklar olacak.

Her sabah okuyoruz burada:

“—İyi ahlâkları bize ver ya Rabbi! Çünkü iyi
ahlâkları veren sensin!” diye.

Cenab-ı Peygamber'in bir hadisinden istifade
ederek Allah-u Teâlâ'dan her gün istiyoruz
ama olmuyor. Sebebi? Bizim ona lâıyk olmamız
lazım. Biz layık olmadıkça olmuyor. Allah-u
Teâlâ'nın hükmüne, takdirine razı; evâmirine
imtisâl etmiş bir kul oluruz da o bizi severse,
biz istemeden onu bize verir. Bize vermeyişinin
sebebi, bizim ona lâıyk olamadığımızdan
dolayıdır.

Öyleyse güzel ahlâklar Allah'tandır. Allah verirse, sevdiğine verir onu. Hiç sen iyi parayı kötü yere atar mısın? Para on paralık bir şeydir ama, onu bile iyi bir yere harcamak istersin. Ahlâk ise bize cenneti kazandıracak en büyük sermayedir. Onu sevmediği insanlara vermek mümkün olur mu hiç?

Hikem-i Atâiyye güzel bir kitaptır, onu tavsiye ederim. Yeni yazıları da var, onlardan okursanız istifade edersiniz.

Şu arkasında da bir sözü daha var ki, o daha üstün bir söz.

Aynen tercümesini şöyle yapmış:

“—Bir kimse dünyadan i'raz edip, yüz çevirip, ahirete ruh ve can ile meylederse, Allah-u Teâlâ onu sebepsiz ve vasıtasız terbiye eder.”

Ötekini Hızır terbiye ediyor, bunu Allah-u Teâlâ terbiye ediyor, peygamberlerini yaptığı gibi.

Peygamber SAS Efendimiz ümmî ama:⁶

أَدَّبَنِي رَبِّي فَأَحْسَنَ تَأْدِيبِي

(ابن السَّمْعَانِي فِي أَدَبِ الْمَلَأِ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ)

(*Eddebenî rabbî feahsene te'dîbî*) “Beni Rabbim terbiye eyledi ve çok güzel yaptı terbiyemi...” buyurmadı mı?

⁶ *Kenzü'l-Ummâl*, c.XI, s.406, no:31895; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.70, no:164;

Ona râh-ı hakkı gösterir ve ona hidayet verir. Üstada haceti ve ihtiyacı olmaz. Onun altında bir hadis daha zikretmiş:

Bir kimse dininde istikamet ve doğru olmaz ve her iyi ve kötüyü bilmez akl u iradesi Allah-u Teâlâ fehmetmeyince. Allah-u Teâlâ'dan alamayınca, iyiyi kötüyü seçmek ve doğru yolda durmak mümkün değildir. Kul, dersini ve ilmini Allah-u Teâlâ'dan ahzetmese, mü'min-i kâmil olamaz. Mü'min-i kâmil olması Allah-u Teâlâ'dan dersini ve ilmini almasına vâbeste imiş.

Allah cümlemizi affetsin de tevfikât-ı samedâniyyesine mazhar etsin...

Şimdi bize bir ölçü. Biz hepimiz mü'miniz el-hamdü lillah. Müslümanız da... Fakat birkaç gündür mütalaa ettiğim bir şey var, üzerinde çok üzülüyorum. Mü'mini Rasûl-i Ekrem bize tarif ediyor. Peygamberimizin sözleri bizim terazimizdir. Kendimi o teraziye koyuyorum, sığmıyor düşüyor.

Bir kitap aldım Mekke'den bu sefer de, o adamın sözlerine de hak verdim şimdi. O diyor ki:

“—Bir adamı dine davet edeceğiniz vakitte, evvela o adama kendinizin müslüman olmadığını söyleyin! Çünkü o adam size bakarsa, müslüman olmaz!” diyor.

“—Müslümanlık eğer bu senin dediğin gibiyse, bunda ne iş var?” diyecek.

Ona söyle, kendini bildir de kitabın dediği gibi

müslüman ol diyor. Kitap müslümanlığı nasıl istiyorsa, öyle olursan, müslüman o zaman olursun. Öyle müslüman olmuyorsan, takma adla müslümanlık olmaz.

f. Müslümanlar Bir Vücut Gibidir

Şimdi Rasûl-i Ekrem SAS'ın bir sözünün bir parçasını hep beraber bir tartışma yapalım.

Buyuruyor ki Rasûl-i Ekrem, SAS Efendimiz:⁷

الْمُؤْمِنُونَ كَرَجُلٍ وَاحِدٍ

(حم.م. عن نعمان بن بشير)

(*El-mü'minûne keracülinvâhidin*) “Müslümanlar, mü'minler bir adam gibidir; iki değildir.”

Bunu hep teker teker söyledi de, bu hadise gelince cemî olarak (el-mü'minûn) “Mü'minler” dedi. Mü'minler bir adam gibidir, iki değil. Bir ucu şark, bir ucu garb, dünyanın içerisine yayılmış. Ne kadar mü'min adını taşıyan insanlar varsa, hepsi bir adam işte... Ta Japonya'da varmış müslüman kardeş. Bir de var Amerika'nın veyahut Londra'nın şurasında, burasında bir kardeş. Bu kardeşlerle bizim ilgimiz, vücudumuzun ilgisi gibi olacak.

Vücudumuzda bak bir sürü a'zâ var. El, ayak, göz, kulak. Bu dışta görünen. İçeride bilemediğimiz bir sürü vücudu teşkil eden milyonlarca parça var. Hep birleşmiş de bu vücut olmuştur. Bu vücudun bir tarafına bir iğne batırdığımız vakitte, kıyamet koparıyoruz “Ay!” diyerekten.

⁷ Müslim, *Sahîh*, c.XII, s.469, no:4686; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.271, no:18417; Nu'man ibn-i Beşîr RA'dan.

Niçin? Her tarafımız bundan müteessir oluyor. Niçin? Birlik var vücutta...

Hatta İmam-ı Gazali der ki, meselâ bıçak kesiyor ya bir yerimizi kazaen. Kesildiği vakitte bir ıstırap oluyor, bir acı duyuyoruz. Bu acının sebebi nedir biliyor musun diyor. Oradaki ayrılıktan ağlaşıyor, sızı ondan ileri geliyor. İkiye ayrıldı o kesikten. O ayrılık dolayısıyla ızdırıp hasıl oluyor, birleşince kalkıyor.

Binâen aleyh mü'minler hep bir olduğu halde, ölçelim bakalım, koyalım teraziye. Komşumuz beni tanımıyor, ben de komşumuzu tanımıyorum. Ölüyor, haberim olmuyor. Hasta oluyor, gene haberim olmuyor. Çocuğu dünyaya geliyor, gözün aydın diyeceğim, haberim yok. Ölüyor, Allah sana sabır versin diyeceğim, haberimiz yok. Ortada alâkamız yok. Haberimiz yok, e ne yapalım. Kendileri gelsinler. Her şeyimiz buna göre. Bu ilgisizlik neden ileri geliyor?

Şimdi gene bir misal. Allah esirgeye kangren diyorlar bir hastalık var. Kolunun kesilmesi lazım. Yahut ayağının kesilmesi lazım. Büyük ıstırap. Oraya tutuyor doktorlar, bir morfin yapıyorlar. O zaman onu güzelce tıklar tıklar odunu keser gibi kesiyor. Sen de karşıdan bakıyorsun, hiç ıstırabın yok. Hiçbir şey duymuyorsun. Neden duymuyorsun bu ıstırabı. Kesiliyorsun ya? İşte o morfin denilen bela, seni iptal ediyor. o hissini iptal edişinden dolayı acıyı duyamıyorsun.

Binâen aleyh, bugün mü'minlerin etrafın ızdırabını duyamamasının sebebi, aldıkları küfür morfinidir. Küfür morfinleri onun hislerini iptal etmiş, hiçbir şeyden haberi yok. Ancak,

“Ben nasıl yaşarım, ben nasıl mümtaz bir insan olurum, ben nasıl müreffeh bir hayat geçirebilirim?” diyor, gayesi bu. Öteki tarafları hepsi kavgadan ibaret. Allah cümlemizi gaflet uykusundan uyandırırın...

Aziz kardeş! Şu Allah-u Teâlâ'nın bize verdiği, vücut üzerindeki nimetleri haddi hesabı yok. Şu gözün gördüğünü bize gösterebilmek için ne muazzam bir fabrika kurmak lazım ki bu gözün gördüğünü görebilelim. Meselâ, bugün ayın çok üstlerindeki, güneşin çok üstlerindeki yıldızlara varıncaya kadar, şu ufacık, mercimek tanesinden, iğne topuzu kadar olan bir şeyle görebiliyoruz. Bunu gösterebilmek için nasıl bir fabrika kurmak lazım ki, baktığımız vakitte o yıldızları görebilelim?

O yıldızlarla uğraşanlar var ya, kim bilir ne muazzam fabrikaları var da onları seyrediyorlar mesela. Ayı görüyorlar. O aya çıkmak için adam bir makine yapmış.

Kaç milyar lira ile o fabrika kurulmuş. Kaç yüz bin insan çalışıyor orada da ancak o icadı yapabiliyorlar.

Halbuki şu vücut onun içinde hapis. Allah-u Teâlâ'nın kurduğu şu makine sayesinde her şeyi görebiliyor. Yalnız bu makineyi kullanmak lazım.

Bu seferki adamın attığı füze gidemedi yerine. Sebebi?

Ufacık bir arıza, onu geri çevirdi. E bu insandaki arızalar da bizi insanlıktan çeviriyor. Bu füze gidemedi ufacık bir arızasından dolayı. Ya bizim bu Allah'ın ve Rasûlü'nün emirlerine karşı olan arızalarımızı toplasak, bizi yukarıya değil aşağıya doğru düşürdüğünü pekâla görürüz.

Hadis-işerifte bildirilen (*keracülün vâhid*) bir dama gibi, bir vücut gibi değiliz. Şu Gediz depremi dünkü hadise... İçimizin sızlamasını ölçecek bir makinamız olsa da ölçsek...

O Gediz'de o kadar müslüman kardeş yaralandı, evi barkı gitti; sızımız neden ibaretti acaba. Eh, belki birer parça yardım edenler oldu ama o yardımların nisbeti develede kulak denecek kadar bir şeydir.

İçimizdeki ızdıraba bakalım. İçimiz ne kadar muzdarip oldu o kardeşlerimizin yanılıp yakılmasından?

Geçen bir hocaefendi geldi de baktım yüzü gözü yaralı hocaefendinin... Gediz'de bir caminin de imamıymış.

Camim gitti dedi, hiçbir şeyi kalmadı, yandı. Ben de kırk senelik oranın imamıyım, evim de gitti. Yüzü gözü de yaralı ama, "Allah'a hamd ediyorum, el-hamdü lillah!" dedi.

Ama bize sorunca, bizde o ızdırıp yok. Herkesi bilemem ama bende yok. Şimdi müslümanlar bir vücut gibi nasıl oluyor, onun bir misalini söyleyeyim size:

Zannedersem Yermuk Harbi idi. Düşman çok adette, yüz bin kişilik Bizans ordusu. Müslümanlar az adette, yirmi beş bin kişi... İçlerinde bin kadar sahabi de vardı. Komutan Hz. Halid ibn-i Velid RA idi. Az olmalarına rağmen dövüşten kaçmadılar. Bizans ordusunu mağlub ettiler (15/636).

Savaşta şehid olanlar, yaralananlar oldu. Şehidlere, yaralılara bakan bakıcılar da var tabii. Beyhakî'den nakledilen rivayet şöyledir: Ebû Cehm ibn-i Huzeyfe el-Adevî anlatıyor:⁸

“Yermük Savaşı’nda, yanıma su kırbası alarak amcaoğlum bulmak için ayrıldım. Son nefesini vermek üzere iken amcaoğlumun yanına vardım;

‘—Sana su vereyim mi?’ dedim.

‘—Evet...’ diye işaret etti.

Tam bu sırada, “Ah” diye bir başka ses duyuldu. Amcaoğlum, suyu ona götürmem için işaret etti, sesin geldiği tarafa gittim; o, Amr ibnü’l-As’ın kardeşi Hişam ibn-i As idi. Yaklaştım suyu vereceken, başka bir ses daha duyduk, o da “Ah!” diye inliyordu, Hişam sesin sahibine işaret etti.

Ben oraya gittim, o ölmüştü. Sonra Hişam’a geri döndüm, baktım o da ölmüştü. Daha sonra amca oğlumun yanına gittim, o da ölmüştü.”

⁸ Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.III, s.260, no:3483; Abdullah ibn-i Mübârek, *Cihad*, c.I, s.97, no:116; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.185, no:525; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXVIII, s.180; Ebû Cehm ibn-i Huzeyfe el-Adevî RA’dan.

Yâni ağır yaralı iken, vefat ederken bile kardeşini düşünüyor.

Bunun bizde tezahürünü görebilir misiniz bugün? Hatta bunun bir ikinci misalini de şöyle anlatırlar:

Fukara zümresinden birisine bir koyun başı hediye gelmiş. O fukara, “Benim karnım henüz daha bayılacak kadar acıkmadı, tahammülüm var. Fakat şu alt taraftaki komşum benden daha aç!” demiş, koyun başını ona götürmüş, vermiş. O da öyle düşünüp bir başka komşusuna vermiş. Bir mahalleyi dolaşmış koyun başı, hep birbirlerine devrediyorlar. Altı kapıyı dolaştıktan sonra nihayet ilk fakire tekrar gelmiş. Bakmış ki kendisine gelen koyun başı... “Nasib bizeymiş.” demiş, artık pişirmiş yemiş. Yani müslüman açken bile kardeşini düşünüyor. Şimdi arasak, böyle bir müslümanı nasıl bulabiliriz?

Namaz kılıyoruz, el-hamdü lillah... Oruç tutuyoruz, el-hamdü lillah... Allah’a imanımız da var, el-hamdü lillah... Fakat şunu şöyle düşünürseniz: Bir iç organ var, bir de dış organ var. Bu iç ve dış organların birbiriyle irtibatı lazım! Namaz dış, iman da iç...

Bunların irtibatıyla vücudun hayat bulması lazım. Bu irtibat yok ki, iman canlanamıyor. Var, fakat çok zayıf bir şekilde...

Meselâ, hasta yatakta yatıyor ama, diyemezsin ki bu adam insan değildir. Canı var, insan... Kâfir de diyemezsin, imanı da var. Fakat ne kalkabiliyor, ne yürüyebiliyor, ne konuşabiliyor... Zarardan başka bir şeyi yok. Hep başındakiler

ona bakacak, altını temizleyecek, üstünü temizleyecek, yedirecek, içirecek. Ama yaşasın diyerekten böyle bir gayret var. Ama ne faydası var o adamın şimdi? Ama atamayız, gömemeyiz, insandır diyerekten elimizden gelen yardımı gene yapıyoruz. Biz şimdi o hastanın haline düşmüşüz. Hiçbir faydamız yok zarardan başka...

Bak Peygamber SAS Efendimiz ne diyor:⁹

الْمُؤْمِنُ مَنْ أَمِنَهُ النَّاسُ

حب. ك. ت. ن. حم. عن أبي هريرة؛ ه. حم. طب. هب. البزار عن فضالة بن عبيد؛ حم. حب. ع. عن أنس؛ عبد بن حميد عن ابن عمرو

(*El-mü'minü men eminehü'n-nâs*) “Mü'min o kimsedir ki, bütün insanlar ondan emniyettedir.” Nâs kendisinden emin olacak. Herkes senden emin olduyorsa, senin şerrinden emin olduyorsa sen mü'minsin.

⁹ Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.215, no: 2551; Neseî, *Sünen*, c.XV, s.182, no: 4909; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.379, no: 8918; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.406, no: 180; Hâkim, *Müstedrek*, c.1, s.54, no: 22; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.530, no:11726; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.475, no:8941; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.110, no:132; Ebû Hüreyre RA'dan;

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI s.420, no: 3924; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.22, no: 24013; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.54, no:24; Taberânî, *Kebir*, c.XVIII, s.309, no: 796; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.499, no: 11123; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.58, no: 3752; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.109, no:131; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.30, no:29; Abdullah ib-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.285, no:826; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.589, no:5625; Fudâle ibn-i Ubeyd RA'dan;

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.154, no:12583; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.55, no:25; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.264, no:510; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.199, no: 4187; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.357, no: 7432; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.109, no:130; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.215, no:168; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.263; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.24; Enes RA'dan;

Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.1, s.135, Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Yine buyurmuşlar ki:¹⁰

الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ

خ. عبد بن حميد عن ابن عمرو؛ م. عن جابر؛ حب. ك. ت. ن. حم. عن أبي هريرة؛ حم. طب. هب. البزار عن فضالة بن عبيد؛ حم. حب. ع. عن أنس

(*El-müslimü men selime'l-müslimûne min lisânihî ve yedihî*)

“Müslüman o kimsedir ki, elinden, dilinden bütün müslümanlar selâmettedir.” Elinden, dilinden herkes emin olacak ki, sen müslüman olası!

Elinden ve dilinden mü'minler ve müslümanlar ne zaman rahat oluyorsa, selâmette oluyorsa, huzurda oluyorsa o zaman müslümansın, mü'minsin. Nerede o bizde...

¹⁰ Buhârî, *Sahîh*, c.1, s.13, no: 10; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.1, s.135, Abdullah ibn-i Amr RA'dan;

Müslim, *Sahîh*, c.1, s.65, no: 41, Câbir RA'dan;

Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.215, no: 2551; Neseî, *Sünen*, c.XV, s.182, no: 4909; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, cII, s.379, no: 8918; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.406, no: 180; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.54, no: 22; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.475, no:8941; Ebû Hüreyre RA'dan;

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.22, no: 24013; Taberânî, *Kebir*, c.XVIII, s.309, no: 796; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.VII, s.499, no: 11123; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.58, no: 3752; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.30, no:29; Abdullah ib-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.285, no:826; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.589, no:5625; Fudâle ibn-i Ubeyd RA'dan;

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, cIII, s.154, no:12583; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.264, no:510; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.199, no: 4187; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.357, no: 7432; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.109, no:130; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.215, no:168; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.263; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.24; Enes RA'dan.

Yine buyrulmuş ki:¹¹

خَيْرُ النَّاسِ أَنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ

(طس. والقضاعي، كر. عن جابر)

(*Hayru'n-nâs enfauhüm li'n-nâs*) “İnsanların en hayırlısı insanlara en çok faydalı olanıdır.”

Sonra ondan biraz daha az faydası olanlar, biraz daha az faydası olanlar... Rütbe öyle gidiyor. İnsanlara en faydalı kim? Falanca... En yüksek mertebeli o!

Onun için Allah indinde mertebe kazanmak istiyorsanız insanlara hizmete koşun. Müslümanlara, zavallılara, fukaraya, miskinlere, düşkünlere, fakirlere, güçsüzlere, güçlü olup da yardıma muhtaç olanlara veya yardıma muhtaç olmadığı halde seviyorsun müslüman kardeş diye, yardıma koşun... İşte ecir, feyiz, bereket orada... Allah bu muhabbeti seviyor.

Bugünkü dersimiz bu kadarla kalsın.

Râmuz dersimize de devam edemedik, özürler dileriz.

Allah cümlemizi affetsin...

¹¹ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.58, no:5787; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.108, no:129 ve c.II, s.223, no:1234; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.79, no:630; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.VIII, s.404; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.240, no:679, 772; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.234, no:1254, 2698.

Tevfikât-ı samedâniyyesine mazhar eylesin...
Cümlemize bu iyi, güzel ahlâklara sâhib
olabilmeye isti'dad ihsan buyursun...

Li'llâhi'l-fâtihah!

Mehmet Zahid Kotku

İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak
ulaşmak için tıklayınız.](#)

